

Udtalelser

Udtalelserne er LH's politik på konkrete områder. De kan omhandle alt fra hverdagen på handelsskolen til, hvordan LH og LHs ledelse skal arbejde. Det er også med udgangspunkt i udtalelserne, at LH udtaler sig over for offentlighed, medier og politikere. I dette dokument ses alle gældende udtalelser, opdateret efter generalforsamling 2021.

DEMOKRATI OG DIKTATUR

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever tror på demokratiet. Vi tror på, at det bedste samfund skabes af engagerede borgere, der tager ansvar for og har mulighed for at udvikle deres hverdag og samfund. Vi er taknemmelige for det demokrati, vi har i Danmark, og vi ønsker for alle andre nationer og folkefærd, at de får samme mulighed for at organisere sig, engagere sig og have indflydelse.

Vi støtter ethvert initiativ for elever, der skaber mulighed for, at de kan organisere sig demokratisk og få indflydelse på deres hverdag. Det gælder i Danmark såvel som internationalt. Vi ønsker for alle fredelige, demokratiske og partipolitisk neutrale elevorganisationer i verden, at de får samme rettigheder, som de Landssammenslutningen af Handelsskoleelever har tilkæmpet sig herhjemme - og gerne endnu flere.

Vi tager afstand fra antidemokratiske bevægelser, og vi fordømmer ethvert diktatur herhjemme såvel som i udlandet, og vi vil støtte og opfordre elevorganisationer verden over til at være kritiske over for ledere og beslutningstagere. Kun sådan kan vi som elever - nationalt og internationalt - have indflydelse på vores hverdag, uddannelse og samfund.

DISKRIMINATION, RACISME OG SEXISME

Mange elever kan desværre nikke genkendende til den utilstrækkelige hjælp og manglende gensidige respekt fra deres klassekammerater og lærere.

Vores handelsskoleelever er alle forskellige, nogle er fagligt stærke, andre er socialt stærke, vi har forskellige køn, udseende og religion og nogle har et handicap. Det er ikke nogen banebrydende opdagelse, at vi alle er forskellige. Problemet opstår, når nogle menneskers forskellighed bliver set ned på. Og der mener vi i LH, at forskellighed og mangfoldighed er en styrke og ikke en svaghed.

Lige meget hvad for en boks samfundet vil sætte vores elever ind i, forlanger vi, at der på skolen er plads til dem og til deres udvikling og læring.

I LH vil vi kæmpe for, at alle vores elever får den hjælp og anerkendelse, som de har brug for og ret til, på trods af de forskelligheder, som vi hver især har. Vi mener at alle burde ses, høres, anerkendes og hjælpes i lighed med ens klassekammerater lige meget hvor forskellig man er.

Vi vil arbejde for at skolerne får opbygget ordentlige studieforhold for elever der kunne have udfordringer, opleve diskrimination, racisme eller sexismen. Der skal være en procedure for hvordan man hjælper elever, der har været udsat for ovenstående, så de kan hjælpes sikkert videre og stadig tage en uddannelse af høj kvalitet, samt at skolen tydeligt informerer om hvilke hjælpemidler og organisationer, der står til rådighed for dem.

Vi kræver derfor at en elevs udseende, køn eller religion aldrig må være grundlaget for udelukkelse af fællesskabet, uddannelseskvalitet eller uddannelsesniveau - her tænkes også karakterer.

Vi som organisation vil derfor på ingen måder acceptere diskrimination, racisme eller sexismen af nogle arter på vores skoler.

TRIVSEL

I dag oplever vi blandt vores elever, at de i højere grad oplever mistrivsel eller lav trivselsmæssig standard på deres skoler.

Trivsel bør være skolernes største prioritet. Hvis eleverne ikke trives i skolen, mister de modet på at færdiggøre deres uddannelse, og det skaber en usund kultur med tendens til forværret mentalt helbred.

En af de primære årsager til, at mange elever mistrives, er det præstationspres, eleverne oplever dagligt. Det er især under eksamensperioden, ved opgaveskrivning og ved karaktergivning, men også i dagligdagens undervisning. Når skolerne vælger at lægge så stor vægt på det faglige niveau og maksimeringen af læringsudbyttet uden hensyn til den enkelte elevs ve og vel, er øget mistrivsel forventeligt. Denne kultur skaber et usundt forhold til det at gå i skole. Det er ens nuværende faglige niveau, der er fokus på, frem for ens faglige udvikling og læring. Denne kultur er med til at skabe rammerne for udvikling af stress, angst og depression samt stressende, angstprovokerende og depressive tankegange omkring det at tilegne sig ny viden i undervisningen eller studie-relaterede opgaver.

Desuden mener vi i LH, at både de psykiske og fysiske rammer skal være rummende og ordentlige. Hvis ikke eleverne oplever deres skole som inspirerende og læringsfremmende, mistrives de også, og dette er med til at skabe en usund læringskultur.

Derfor vil vi i LH have, at der skal fokuseres på trivsel på skolerne, så man undgår unødigt pres, skaber højere faglighed, bedre studiemiljøer og bedre uddannelseskvalitet.

FÆRRE ELEVER I KLASSENE

Klasselokaler fyldt til randen med elever er desværre hverdagskost på mange handelsskoler. Det er med til at skade læringen. På gymnasierne findes der allerede et klasseloft på maksimalt 28 elever pr. klasse i gennemsnit for hver årgang. Klasseloftets formål er at sørge for, at klasserne ikke bliver overfyldte, men vi ser desværre stadig, at lærerne er for pressede, og at der ikke er tid nok til den enkelte elev. Vi ved, at elever trives bedre og lærer mere i mindre klasser.

Derfor foreslår vi, at klasseloftet gøres til et holdloft, der også gælder for valgfag, og at loftet sænkes til maksimalt 24 elever. Når det kommer til eud/eux business er der slet ikke et klasseloft. Derfor er det ikke unormalt med megaklasser med op til 35+ elever. Med så mange elever i klassen bliver afstanden fra elev til lærer alt for stor, og det bliver svært for læreren at vurdere alle elevers kunnen og behov. Det bliver også alt for svært for læreren at hjælpe alle elever, hvilket kan gøre, at eleven ikke lærer nok eller i værste tilfælde mister motivationen og dropper ud.

Med så kort tid til at lære hele pensum på højere niveauer end tidligere, er det helt centralt, at der er tid til, at læreren kan hjælpe alle elever, som har brug for det. Den enkelte elev skal både lære og dannes gennem undervisningen, for derigennem opnå sit fulde potentiale. For at sikre så god en uddannelse som muligt, mener LH, at der skal være holdloft på maksimalt 24 elever på både hhx og de merkantile erhvervsuddannelser.

PRINCIPPER FOR ET NYT TAXAMETERSYSTEM

Ungdomsuddannelserne modtager i dag penge gennem et såkaldt taxametersystem. Det er der flere problemer ved. For det første er de forskellige gymnasiale uddannelser ikke ligestillet, og det betyder f.eks. at HHX'ere får det suverænt laveste taxameter, mens STX-elever får et lidt større og HTX-elever får det største. Vi ønsker ikke, at de andre uddannelser skal have færre penge, men vi mener, det er uretfærdigt, at taxametersystemet gør forskel på uddannelserne.

Derudover er det grundlæggende problematisk, at skolernes økonomiske bevillinger i dag baserer sig på hver enkelt elev. Det er med til at skærpe konkurrencen om eleverne, og medfører i værste fald, at handelsskoler kan være nødt til at fyre undervisere, når bare én elev dropper ud. At hver enkelt elev betyder så meget for skolens samlede økonomi gør det svært for skolerne at tænke langsigtet og planlægge ud i fremtiden.

Derudover har man indført et socialt taxameter, som skal give flere penge til skoler, der har mange frafaldstruede elever. Problemet er bare, at skolerne først får tillægget, når min. 43% af skolens elever er frafaldstruede. Frafaldstruet betyder i den forbindelse, at eleven er startet på HHX med et snit fra grundskolen på 6,25 eller under. For HTX er det 7,25 og for STX er det 7. Men alle frafaldstruede elever har brug for og bør have ret til en særlig indsats, der kan sikre, at de kan gennemføre uddannelsen.

ET NYT TAXAMETERSYSTEM SKAL DERFOR BASERE SIG PÅ FØLGENDE PRINCIPPER

- Større grundbevillinger skal sikre gennemsigthed og mulighed for langsigtet planlægning. Den politiske styring af uddannelsessystemet skal ske gennem tilsyn, kontrol og politiske målsætninger for uddannelserne, ikke gennem incitamentsstyring og økonomisk straf
- Udligning af uretfærdige forskelle mellem de gymnasiale uddannelser gennem tilførsel af midler
- Det sociale taxameter skal udløses pr. frafaldstruede elev, så skoler med f.eks. kun 42% frafaldstruede ikke afskæres fra at fastholde og udvikle eleverne gennem meningsfulde tilbud og støtteordninger
- Færdiggørelsestaxametret nedlægges og midlerne føres til undervisningstaxametret, fordi færdiggørelse favoriserer handelsskoler med en stærk elevmasse og skaber incitament til at nægte at optage udfordrede elever
- Øremærkning af undervisningstaxametret til den udløsende uddannelse
- Krav om, at hele undervisningstaxametret bruges på undervisning
- Holdtaxametre i stedet for elevtaxametre skal give skolerne mere sikker økonomi, men en del af taxametrene skal stadig være elevafhængige, så skolerne tilskyndes til at fastholde og hjælpe frafaldstruede elever. Det handler om balance i bevillingssystemet
- A-fagsbonus skal afskaffes og midlerne skal overføres til undervisningstaxametret
- Højere lærepladstaxameter, der giver økonomisk incitament til at hjælpe elever til at opnå og indgå faste uddannelsesaftaler

KARAKTERFOKUSSET SKADER LÆRINGSKULTUREN

Karaktererne betyder alt for meget for vores hverdag, trivsel og fremtid. Der er for meget konkurrence i vores klasseværelser, og man er mindre villig til at hjælpe hinanden. I stedet kæmper vi om at være øverst i klassens karakterhierarki. I 2016 svarede hver 3. gymnasieelev, at de ikke turde række hånden op i timerne. Vi er simpelthen blevet for bange for at svare forkert, fordi det betyder, at vi måske får en dårlig karakter næste gang.

I 2020 offentliggjorde en ekspertgruppe nedsat af regeringen sin rapport. De analyserede effekten af karaktergivning og kom med forslag til nye skalaer. Rapporten konkluderer, at fagligt udfordrede elever bliver demotiverede af at få karakterer. Forskningen viser også, at lærere vurderer, at elevernes faglige progression er størst i de fag, hvor eleverne aldrig har prøvet at få karakterer før. Forskningen viser altså tydeligt, at karakterer ikke øger vores motivation eller forbedrer vores læring.

Derfor skal vi gøre op med vores nuværende karaktersystem og arbejde aktivt for karakterfri grundforløb. Fokus skal flyttes fra at få gode karakterer til at blive en god karakter. Karakterfri grundforløb er en del af opgøret mod konkurrencen i klasseværelset.

Vi vil ikke længere se vores klassekammerater som konkurrenter, men som venner, medmennesker og sparringspartnere.

Uddannelsessystemet skal prioritere evaluering, konstruktiv kritik og feedback. For det er dét, vi bliver bedre af. Det er ikke godt nok, når vi kun får en karakter for vores afleveringer: Vi kræver ret til kvalitative tilbagemeldinger, formativ feedback og konstruktive kommentarer.

Vi foreslår ydermere, at man indfører en ny karakterskala med trinene 0, 1, 2, 3, 4, 5 og 6, som rapporten foreslår som en af flere muligheder. Denne skala er så langt væk fra den nuværende, at dette forhåbentlig vil svække konkurrencekulturen yderligere.

INSTITUTIONS- OG ELEVFORDELINGSPOLITIK

Handelsskoler kan frit optage alle de elever, de vil. Det skaber en konkurrence, hvor skolerne aktivt arbejder for at tiltrække elever. Men der er kun et begrænset antal elever at tiltrække, og alt for ofte konkurrerer skolerne på andre parametre end kvalitet, god undervisning eller fede studiemiljøer.

Der bliver færre og færre unge i de kommende år, og det er med til at skærpe konkurrencen mellem ungdomsuddannelserne. Samtidig sker der en større polarisering på skolerne, hvor vi i højere grad går i skole med elever med samme socioøkonomiske baggrund. Men vi skal møde hinanden på tværs. En socioøkonomisk divers elevgruppe er nemlig grundlaget for vores dannelse: Samfundet taber, hvis vi som elever aldrig får udfordret vores verdensopfattelse og fordomme, fordi vi kun omgås andre med samme socioøkonomiske baggrund.

Derudover søger mange elever i udkantsområder mod de større byer. Det er et problem, fordi vi risikerer at få meget store afstande mellem handelsskolerne. Der skal være økonomi til at drive mindre handelsskoler, men der skal også være elever nok til et interessant og diversit studiemiljø. Hvis økonomien bliver for dårlig, eller der er for få elever, kan skolen blive nødt til at lukke. Dermed risikerer vi en situation, hvor elever fravælger handelsskolen, fordi transporten bliver for lang, for dyr eller for besværlig. Handelsskolerne må ikke centraliseres mere, end de allerede er.

En gymnasial uddannelse skal være en gymnasial uddannelse, og et eksamensbevis fra én handelsskole må aldrig være mere værd end fra et andet. Derfor skal vi sikre en ensartet og høj national standard for vores gymnasier. Dette skal sikres gennem investeringer, ændring af taxametersystemet, større grundtilskud, lavere klasseloft, elevfordeling, strammere kapacitetsstyring og mere faglig og pædagogisk støtte fra ministeriet.

DERFOR GÅR LH IND FOR:

- At alle elever garanteres deres frie valg af ungdomsuddannelse. Når man søger ind på ungdomsuddannelse, skal man derfor først prioritere uddannelsestype, hvorefter man kan prioritere specifikke institutioner.
- Strammere styring af, hvor mange klasser hver handelsskole må oprette. Store handels- eller kombinationsskoler leverer ikke beviseligt bedre uddannelseskvalitet eller bedre trivsel blandt eleverne. Til gengæld skaber de længere transporttid for mange elever, mere administration og længere til ledelsen, og de bruger ofte færre penge på undervisningen.
- Strammere styring af hvor mange klasser en handelsskole skal have for at være fagligt og socialt bæredygtig. Der skal være en grænse for, hvor mange elever, som ikke har søgt skolen, en handelsskole må få tildelt. Hvis handelsskolen selv tiltrækker alt for få elever, må den lukke. Der skal dog være særlige regler for udkantshandelsskoler, som ikke må lukkes, hvis der derved bliver mere end 60 minutter til den nærmeste handelsskole.
- Fordeling af eleverne, der sikrer, at elever blandes på tværs og kan indgå i et socioøkonomisk diversit studiemiljø. Fordelingen må aldrig basere sig på elevernes etnicitet, og alle elever skal have mulighed for et miljøskifte, hvis de f.eks. har oplevet mobning el.lign.

ERHVERVSCASE

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever ønsker klarere rammer for, hvad erhvervs-case skal indeholde, fordi vores oplevelse er, at der er meget stor forskellighed i, hvordan forløbene tilrettelægges på tværs af landet samt undervisernes vægtning af elementer i fremlæggelsen, herunder også proces og samarbejde i forløbet, samt holdninger til udformning af synopsis.

Dette mener vi er særligt problematisk i lyset af, at det ved udtræk til eksamen vil være en anden underviser end den, der har vejledt os, som vil skulle vurdere vores præstation. Derfor mener vi, at det er vigtigt, at der på sigt opnås bred enighed i lærerkollegiet mht. udformning, tilrettelæggelse og vurdering af erhvervs-case. Dette kunne eksempelvis ske gennem dybdegående drøftelser blandt landets undervisere eller tydeligere vejledninger fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Metoden dette opnås på er som sådan underordnet for os som elever.

Det er ligeledes vigtigt, at undviserne i højere grad præsenterer de faglige mål, som vi forventes at imødekomme ved forløbets afslutning og eventuel eksamen, da dette vil give os bedre forudsætninger for at tilrettelægge vores præstation på en måde, der gør det muligt for os at belyse vores evner til at opfylde de 8 faglige mål, der er opstillet for erhvervs-case. LH støtter, at der i erhvervs-case eksamineres gruppevis, men finder alligevel problemer med den nuværende eksamensform. Den nuværende eksamenstid som 20 minutter pr. eksaminand giver en u hensigtsmæssig samlet længde af eksamen, som bliver for lang for store grupper og for kort for ekstraordinært små grupper. Samtidig giver eksamensformen i praksis kun begrænset adgang til at vurdere eleverne individuelt, hvilket skal til for at sikre elevernes retssikkerhed.

STUDIETURSPOLITIK

I disse dage ser vi som elever debatten omkring priser på studieture rase, hvilket selvfølgelig er en debat, som vi også har interesse i at tage del i, især efter annonceringen af Børne- og Undervisningsministerens ønske om at indføre et loft over egenbetalingen på studieture.

Det er vigtigt for os at slå fast, at vi i udgangspunktet er imod enhver form for brugerbetaling på vores uddannelser, men at vi i denne sammenhæng gerne vil gøre en undtagelse mht. egenbetaling på studieture, idet det nuværende alternativ til høj egenbetaling på studieture ikke er, at staten stiller ressourcer til rådighed til, at skolerne kan lappe hullet, men derimod en overhængende fare for, at vores skoler ikke længere vil have mulighed for at udbyde de kvalitative studietursforløb, som vi ser i dag.

I den forbindelse er det også vigtigt at fastslå den klare forskel mellem studieture, forlagt undervisning i udlandet og praktik i virksomheder i udlandet, og vi som elever gøre det klart, at de studieturene med egenbetaling som oftest ikke bare er en druktur i en europæisk storby. Derimod oplever vi, at mange skoler på deres studieture stiller unikke muligheder for at opnå større internationalt udsyn og interkulturel dannelse ved at gennemføre undervisning på lokale uddannelsesinstitutioner, besøg og eventuelt praktik i lokale virksomheder og indkvartering hos lokale værtsfamilier, som er en mulighed, få elever ellers vil have.

Ligeledes er det et vigtigt aspekt af vores merkantile dannelse som handelsskoleelever, at vi får indblik i andre kulturer og lande ved at møde dem og ved at opleve, hvordan der kan eksistere enorme forskelle i kultur og levestandard blandt de familier, vi måtte være indkvarteret hos, som giver os unik viden, der er essentiel i forbindelse med både international afsætning og marketing samt en fuldstændig opnåelse af en merkantil forståelse af verden.

Studieture er for os at se ikke en "lige gyldig konkurrenceparameter" for handelsskolerne, hvis eneste formål er at få elever til at vælge handelsskolen frem for andre ungdomsuddannelsesvalg, men har derimod et stort læringsudbytte for de involverede elever, og er i sin grundform essentielle for den merkantile dannelse.

Når alt dette er sagt, ønsker vi dog ikke, at dyre studieture skal stå i vejen for elevens trivsel eller forhindre elever i at opnå en merkantil forståelse af verden og blive merkantilt dannede, hvorfor vi gerne ser, at skolerne forpligtes til at sikre fornuftige rateindbetalinger, alternative studieture og vide muligheder for, at elever kan søge om og modtage legater. Dette er vigtigt for at sikre, at handelsskolen og ungdomsuddannelseslandskabet ikke opdeles i A- og B-hold, såfremt staten ikke er villig til at finansiere alle unges studietur.

Afslutningsvis er det vigtigt for os at fastslå, at vi naturligvis helst så, at der ikke var egenbetaling på de studieture, skolerne udbyder, men vi er villige til at acceptere denne egenbetaling, fordi vi ellers frygter, at det vil gå voldsomt ud over kvaliteten af de uddannelsesforløb, vi ellers vil modtage.

STUDIEOMRÅDEFORLØBENE

Som elever oplever vi ofte forvirring i forbindelse med studieområdets 7 forløb. Det er naturligvis forståeligt, da det stadig er relativt nyt for lærerne og skolerne at lave, men derfor kræver det netop, at man laver en indsats for at få studieområdet til at fungere på den nye måde. Det er vigtigt, at lærerne oplever at have styr på forløbene og viden om, hvordan de fungerer. Det kræver både opkvalificering af lærerkollegiet, men det kræver også, at der sættes ressourcer af til kvalitative og udbytterige studieområdeforløb, så vi som elever kan opleve forløb, der både er generelle for hele skolen samt forløb, der er specifikke for vores studieretning, så vi på den måde kan dykke ned i de særlige faglige muligheder og fokusområder, som vores respektive studieretninger har.

Det giver den nuværende juridiske udformning af studieområdet rig mulighed for, men det er ikke vores oplevelse, at alle institutioner benytter sig af denne mulighed. Derfor ønsker LH, at lærerne modtager en opkvalificerende indsats som skal gøre dem i stand til at arbejde på tværs og udvikle kvalitetstunge studieområdeforløb med udgangspunkt i den studieretning, de underviser på, og at der afsættes de nødvendige økonomiske og vejledningsmæssige ressourcer til at gøre dette på effektiv vis.

Som helhed er vi dog positive over for studieområdet og den studieforberedende dannelse, der ligger i disse forløb. Alligevel er der væsentlige mangler i studieområdet som helhed, og vi kan ofte også opleve uenighed i lærerkollegiet mht. tilrettelæggelse af forløbet og hvad der forventes af os. Derudover er det vigtigt, at lærerne både evaluerer vores indsats løbende samtidig med de er udtalte omkring vores faglige progression såvel som den intenderede progression ved hvert forløb, så vi som elever er mere klar over, hvad det er, vi skal lære. Vi anser det ligeledes for vigtigt, at studieplanen, eller som minimum hovedpunkter fra studieplanen, i højere grad fremlægges for os, så vi har de bedste forudsætninger for at se, hvordan fagligheden og progressionen mellem de forskellige studieområdeforløb er tiltænkt. Derudover skal institutionerne være opmærksomme på forskellige fag og niveauer i tilrettelæggelse af SO-forløb og studieplanlægning.

TERMINSPRØVER

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever mener, at det skal være obligatorisk at udbyde terminsprøver i de fag, som eleverne kan blive udtrukket til skriftlig eksamen i. Dette kan ske gennem en tilretning af bestemmelsen i Lov om de gymnasiale uddannelser, § 28, stk. 4, som kræver fem interne prøver, heraf i dansk, matematik og studieretningsfag.

LH ønsker med forslaget ikke at begrænse brugen af disse, men blot at give skriftlige eksamenslignende terminsprøver op til eksamensterminen i fag, hvor eleverne kan blive udtrukket til skriftlig eksamen. Dette er vigtigt, idet terminsprøverne er med til at afstresse eleverne og give os de bedste mulige forudsætninger for at gå til eksamen og præstere under de givne forhold. Det kræver dog, at vi på forhånd kender til og kan lære at forholde os til de forhold, og lære, hvordan vi selv reagerer i en eksamenslignende situation.

Det er vores klare holdning, at undervisere ikke bør skulle vælge mellem at give deres elever undervisning eller terminsprøver, og institutionens økonomiske ressourcer skal derfor prioriteres, så vi som elever kan få både undervisning og gå til terminsprøve. Det vil være positivt, hvis terminsprøver tæller som elevtimer, hvor underviseren får tilkendt ekstra ressourcer til at rette vores terminsprøver fyldestgørende. Ligeledes mener vi, at antallet af terminsprøver skal fordeles jævnt gennem uddannelsesforløbet under hensyntagen til relevansen af den enkelte terminsprøve.

UDBUD AF HHX

Vi har på det seneste oplevet mange diskutere muligheden for, at almene gymnasier kan udbyde både HHX og merkantile grundforløb i erhvervsuddannelserne. Begge dele er vi i LH kraftigt imod. Det er vigtigt at slå fast, at HHX skal foregå på et erhvervsgymnasium og ikke på det almene gymnasium, fordi uddannelsen gerne skal afspejle den virkelighed, den udspringer af: Erhvervslivet. Vi ser i forvejen en tendens til, at erhvervsgymnasiet akademiseres og i højere grad bevæger sig hen imod en almen studentereksamen, og hvis gymnasieskolerne får lov til at udbyde HHX, vil dette blot forstærke tendensen angående manglende praktisk nærhed. Vi ønsker som elever en tæt kobling til erhvervslivet, og det erhvervsrelaterede perspektiv og samarbejdet med erhvervslivet og lokale virksomheder er i mange henseender afgørende for vores udbytte af undervisningen.

Det er afgørende for kvaliteten af vores uddannelse, at vores lærere i de HHX-specifikke fag har praktisk erhvervserfaring og kender til og kan perspektivere vores undervisning til hverdagen i erhvervslivet. Ligeledes er det vigtigt, at vi har forskellige læreplaner på tværs af de tre gymnasiale retninger, fordi det er med til at tydeliggøre skellet mellem dem og give os større dybde og indsigt i den merkantile kernefaglighed, som vi er stolte af. Hvis HHX fortsat skal være en relevant uddannelsesmulighed for unge, er det vigtigt, at fagligheden ikke langsomt udvandes ved at harmonisere læreplaner, oprette udbud af HHX på almene gymnasier og på sigt også samlæse fag på tværs af de gymnasiale retninger, fordi det vil være med til at fjerne det essentielle erhvervsperspektiv og ligeledes gøre det sværere at lave tværfaglige forløb, som kan give os dybere indsigt i den merkantile faglighed på HHX og i erhvervslivet.

Ligeledes anerkender vi gerne, at det er vigtigt med et bredt udbud i hele landet, som kan gøre, at flere elever har mulighed for at møde de merkantile fag og vælge HHX, vi mener bare ikke, at den rigtige måde at sikre dette på, er ved uforvarende at lade almene gymnasier udbyde og udvande vores uddannelse, men er villige til at indgå i dialog om alternative løsninger, som både kan sikre et dybdegående fagligt fokus og et bredt udbud.

FRIHED TIL ELEVERNE

For LH er frihed en vigtig værdi. Her forstås der både frihed til, at vores skoler lokalt kan indrette sig til vores fordel, men med frihed forstås også, at vi elever skal have frihed til at kunne bestemme over os selv, vores nutid og fremtid. Desværre ser vi i dag, at en række politikere, tænketanke mm. ønsker at begrænse vores personlige frihed og vores frie valg.

Vi har dog flere gange set, hvordan forskellige regeringer ønsker at indskrænke vores frihed, for eksempel med forslaget til en ny gymnasiereform i 2014, hvor initiativer som karakterkrav, statsligt fastlagte studieretninger og obligatorisk matematik B satte dagsordenen, ligesom aftalepartierne med erhvervsuddannelsesreformen i 2014 gjorde det klart, at de har andre interesser end vores frihed. Med reformen indførte de nemlig karakterkrav og der var generelt et klart ønske om at tvinge flere elever til at vælge erhvervsuddannelserne til. At indføre et karakterkrav er for nogles vedkommende en desperat handling, der skal sikre fagligt højt niveau gennem udelukkelse i stedet for at iværksætte inkluderende initiativer. For andre er det et mål i sig selv at bestemme, hvor mange der må gå på bestemte uddannelser.

At politiske partier ønsker at styre elever over på erhvervsuddannelserne fra gymnasierne ser vi som en klar trussel mod vores frihed og frie valg. Vores uddannelse er med til at afgøre hele vores fremtidige liv, og med en solid vejledningsindsats i grundskolen burde vi være i stand til selv at tage en oplyst beslutning om, hvad det er, vi vil, og vi ønsker ikke, at det er politikerne, der skal bestemme, hvordan vores liv skal se ud. Uddannelse er ikke blot en retningsgiver for vores liv som individer, men det har betydning for hele samfundet. Når vi tager en uddannelse er vi med til at styre samfundet i en given retning, og når politikerne vil vælge for os, tvinger de samfundet i deres retning. Men fremtidens samfund er også vores – derfor vil vi også være med til at styre retningen.

UDDANNELSE UDEN FOR STORBYEN

I Danmark har der i en længere periode foregået en centralisering af bl.a. uddannelserne. Dette har ført til, at mange af unge, som tager en ungdomsuddannelse uden for storbyen, ofte har lange transporttider til skole, fritidsjob, sport og venner.

Den offentlige transport halter bagud, og både bus og tog kører ofte kun én gang i timen. Dette er problematisk, da det kan føre til, at unge vælger en anden uddannelse, end den, de ønsker, af hensyn til deres daglige transporttid til og fra uddannelsesstedet. Herudover påvirker de lange transporttider også elevernes fritid, og især den tid de har til rådighed til at lave deres dag-til-dag- lektier, ligesom det påvirker eleverne økonomisk, da et ungdomskort koster flere hundrede kroner om måneden.

Centraliseringen har ydermere ført til, at der nu generelt er færre uddannelser, og nogle derfor ikke har mulighed for at vælge f.eks. hhx eller eventkoordinatoruddannelsen på grund af, deres dårlige transportmuligheder, som ville gøre hverdagen absurd for eleven, hvis denne alligevel valgte uddannelse efter ønske og ikke bekvemmelighed. Såfremt man politisk ønsker at centralisere uddannelserne yderligere omkring de større byer, er det vigtigt, at der følger de nødvendige investeringer i den offentlige infrastruktur med, som skal til for at gøre uddannelsesvalget lettere og mere overkommeligt for eleverne.

LH MENER DERFOR, AT:

- Uddannelserne bør ikke centraliseres yderligere, da de nuværende transporttider i forvejen får folkeskoleeleverne til at gå på kompromis med deres ungdomsuddannelsesønsker.
- Der skal indsættes flere tog- og busafgange, som gør det muligt for de unge at deltage i ungdomsmiljøet og vælge den ungdomsuddannelse, som passer dem bedst. Dette vil sikre mobilitet for de unge og på længere sigt sikre en engageret og veluddannet arbejdsstyrke.
- Ungdomskort bør have en for eleverne overkommelig pris.
- Elever på hovedforløb bør også have adgang til at få Ungdomskort
- Uddannelsesvalget bør aldrig stå imellem ønske og bekvemmelighed.

SAMFUNDSDELTAGELSE

Det er vigtigt at have for øje, at uddannelse ikke bare foregår for arbejdsmarkedets skyld, men at der er flere forskellige hensyn, som vi må tage, når vi uddanner unge og elever. Først og fremmest skal uddannelse klæde os på til at begå os i samfundet, og det er derfor vigtigt, at vi gennem vores uddannelse kan blive alment dannede og opnå en større forståelse af det samfund, vi lever i.

I den digitale tidsalder som vi lever i, er det dog også vigtigt, at vi opnår digital dannelse, som kan sikre os den nødvendige viden til at interagere med digitale teknologier og give os en forståelse af konsekvenserne af vores digitale handlinger.

For at vi kan begå os effektivt i samfundet er det dog også vigtigt, at vi opnår en basal økonomisk dannelse, der kan klæde os på til at være voksne og selvstændige individer, som kan tage ansvar for vores egen økonomi og økonomiske velvære.

Dannelse som begreb dækker dog meget vidt, og det er derfor også vigtigt, at vores uddannelser og uddannelsesinstitutioner opfordrer os til aktiv deltagelse i samfundet, så vi derved kan opnå demokratisk dannelse og gennem denne blive til hele og oplyste individer, som kan tage del i samfundet, men som også er attraktive for arbejdsmarkedet, fordi vi forstår at agere i og komme med input i de processer, som vi indgår i.

ELEVDEMOKRATI – EN GRUNDSTEN I UDDANNELSE

Elevdemokrati er en af de vigtigste grundsten i skabelsen af vel-fungerende skoler. Som elever mærker vi, hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer, og derfor er det vigtigt, at LH har en stærk stemme i samfundet og på skolerne. Sammen skal vi kæmpe for bedre vilkår, og det er vores ansvar at stille krav til vores skoler. En del af disse krav er:

1. Elevkoordinator på alle uddannelsesinstitutioner

En elevkoordinator skal fungere som elevernes direkte kontakt til skolens medarbejdere. Derfor skal elevkoordinatoren altid være i tæt dialog med skolens elever og elevråd. Elevkoordinatoren skal understøtte elevrådet i deres arbejde, hvilket betyder, at elevkoordinatoren skal hjælpe elevrådet med at organisere sig på elevrådets præmisser. Det skal også være en person, der kan hjælpe elevrådet med at afholde arrangementer og sørge for, at der er god og konstruktiv dialog med ledelsen. Yderligere skal en elevkoordinator også bruges i indsatser mod mobning, mistrivsel, fravær mv.

2. En ny og forbedret undervisningsmiljølov

LH udviklede en undervisningsmiljølov under Medlemskonferencen 2016. Denne undervisningsmiljølov danner grundlag for LH's krav til en ny og forbedret undervisningsmiljølov. Der findes i dag en undervisningsmiljølov, som mildest talt er intetsigende. Den danner ikke grundlag for, hvad godt undervisningsmiljø er. Derfor ser man desværre også, at der på flere skoler rundt omkring i landet opstår flere og flere situationer, hvor undervisningsmiljøet er stærkt kritisabelt. Derfor er det vigtigt, at der bliver udarbejdet en undervisningsmiljølov, der sætter krav til, hvad vi kan forvente ude på skolerne. Derfor skal vi have minimum de samme krav til undervisningsmiljø, som lærerne har til deres arbejdsmiljø. Loven skal derfor ligestilles med arbejdsmiljøloven. Yderligere skal den sætte krav til, hvor ofte der skal foretages en vurdering af undervisningsmiljøet, og at denne skal være tilgængelig på skolens hjemmeside. Der skal sættes krav til, at vi har indsigelser ift. vidtgående spørgsmål om vores undervisningsmiljø, og at vi får samme antal medlemmer i Dansk Center for Undervisningsmiljø's bestyrelse som repræsentanterne for skolernes ejere.

3. Elevrådernes hørings- og indsigelsesret

I dag kan skolens ledelse i mange tilfælde trumfe os i udvikling af skolens miljøer og faciliteter. Derfor skal vi stille krav om, vi skal have både hørings- og indsigelsesret i alle tilfælde, hvor vores hverdag som elever berøres. Det gælder f.eks. studie- og ordensregler, undervisningsmiljøudvalg, antimobbestrategi, udlicitering af f.eks. kantinen mv. I alle de tilfælde, hvor det berører os, skal vi have repræsentanter med, som har stemmeret, men elevrådet skal også have hørings- og indsigelsesret.

4. Skolens arbejde med elevråd og elevrådsstruktur

Der foregår flere og flere fusioner og dannes flere campusskoler, hvorfor mange uddannelser bliver lagt sammen under samme tag eller administration. Derfor kræves der en indsats fra skolerne, så elevrådene ikke svækkes. Der skal derfor stilles krav til, hvordan elevrådene skal sammensættes, og hvordan man sikrer en stærk repræsentation af alle elever. I den forbindelse er det vigtigt, at man sikrer flere forskellige fagligheder og elevgrupper i skolernes bestyrelser og at den lokale autonomi på hver afdeling sættes i højsædet, så elevrådet stadig har optimale muligheder for medbestemmelse og indflydelse på deres skole.

REVIDERING AF EMMA

Arbejdsmarkedet og Folketinget er sammen blevet enige om det, der kaldes EMMA-kriterierne, der har til formål at få elever til at søge elevpladser, og bestemmer, hvorvidt man anerkendes som elevpladssøgende. De såkaldte EMMA-kriterier står for engageret, geografisk mobil, faglig mobil og aktivt søgende. Det lyder som udgangspunkt som nogle gode kriterier, dog har disse taget gevaldig overhånd. Når man siger, at elever skal være fagligt mobil, mener man, at vi skal være villige til at tage en elevplads, som er helt anderledes end den, vi ville have haft, og som er inden for et helt andet felt end det, vi er i gang med at uddanne os til. Faglig mobil betyder i realiteten, at hvis man uddanner sig til eventkoordinator, og får tilbudt en elevplads som detailelev, skal man tage imod denne - ellers mister man sin mulighed for at færdiggøre uddannelsen. Det er katastrofalt, at vi ikke kan bestemme, hvorvidt vi har lyst til at skifte fagligt spor.

Når politikerne og arbejdsmarkedet vil have, at vi er geografisk mobile, vil de have, at vi skal være villige til at tage en elevplads i den anden ende af landet. Om vi er unge eller gamle, er det ikke rart for nogen at skulle flytte fra sine normale leveforhold for at få en elevplads. Hvis man ikke takker ja til tilbuddet om en elevplads i den anden ende af landet, vil man også miste sin mulighed for, at færdiggøre uddannelsen. Det er absurd, at de nuværende kriterier gør, at man ryger ud af uddannelsessystemet, hvis man ikke følger disse kriterier.

I LH anser vi det som utrolig vigtigt, at vi får kigget grundigt på fejlene i kriterierne, så de ikke udelukker nogen fra at færdiggøre deres uddannelse. Ved en lempelse af kriterierne ser vi det som en nødvendighed, at man styrker SKP'en, så denne har mulighed for at tage de elever, der ikke kan få en elevplads inden for deres geografiske eller faglige område. Ligeledes er det vigtigt, at vi i LH kritiserer EMMA-kriterierne for at være et koncept, der giver eleverne skylden for ikke at få en elevplads, frem for de virksomheder og politikere, der ikke tager et stort nok ansvar for elevpladsmanglen i alle brancher og områder.

UDTALELSE OM ELEVRÅDSBEKENDTGØRELSEN

Landssammenslutningen af handelsskoleelever mener, at elevrådsbekendtgørelsen skal laves om til en lov, således den kommer til at hedde elevrådsloven. Dette mener vi på baggrund af at på nuværende tidspunkt kan der laves bekendtgørelser som det passer undervisningsministeren. Dette kan blive et problem i fremtiden, hvis der fx kommer en minister som mener at elever som kommer 1 minut for sent skal eleven have fravær for hele dagen.

Derfor burde bekendtgørelsen laves om til en lov således den kun kan ændres i Folketinget. Derudover står der også i elevrådsbekendtgørelsen en række regler som skoler skal følge for at kunne stille et elevråd. Dette er fx at for at skolen kan optage medlemmer skal de samle til stormøde på skolen. Dette er et problem for bl.a. skole som har flere afdelinger i forskellige byer. Derfor mener Landsammenslutningen af Handelsskoleelever at regler for hvem der må være medlem af elevrådet samt hvordan det skal sammensættes skal stå beskrevet i de enkelts elevråds vedtægter, således de kan tilpasse dem skolen og deres omstændigheder.

REVISION AF BESTEMMELSERNE I ELEVRÅDSBEKENDTGØRELSEN

LH ønsker elevrådsbekendtgørelsen revideret, så den bliver mere overskuelig og realistisk. En ny bekendtgørelse skal indeholde færre og simple bestemmelser, så den bliver nemmere at administrere og forstå for såvel elever som institutioner. For institutioner med flere uddannelser og/eller afdelinger mener LH, at hver uddannelse og afdeling skal have sit eget elevråd. I denne forbindelse kan eud og eux regnes for samme uddannelse. Institutionen skal så sikre, at disse elevråd samarbejder på tværs og bl.a. udpeger bestyrelsesmedlemmer. LH mener derudover, at valg til elevrådet efter bekendtgørelsen skal decentraliseres til de enkelte årgange eller klasser. Dette sikrer en bred repræsentation i rådet og kan reguleres yderligere i elevrådets vedtægter. Endelig skal en revideret bekendtgørelse forpligte ledelsen til at inddrage og høre elevrådet ifm. planlægning af skoleåret mv.

TILBUD TIL PSYKISK SÅRBARE UNGE

LH mener, at ungdomsuddannelsesinstitutioner skal gøre mere for at hjælpe psykisk sårbare unge og bekæmpe psykisk sårbarhed blandt unge. Hver institution skal have en række tilbud til psykisk sårbare unge, som skal være let tilgængelige. En elev skal kunne få hjælp og støtte ved at henvende sig, men undervisere og studievejledere skal også aktivt henvise elever til tilbuddene i relevant omfang. Eksempler på tilbud til psykisk sårbare unge er bl.a. udvidet studievejledning, coaching, mentorordninger og skolepsykolog. En afgørende indsats, som dog ikke kan stå alene, er en opprioritering af skolernes studievejledning. Institutionerne skal have og prioritere økonomiske midler til at ansætte kompetente studievejledere, som er synlige og kan danne trygge relationer til den enkelte. En nærværende studievejleder med tid og vilje til at hjælpe er afgørende for den enkeltes lyst til at henvende sig.

Institutionerne skal også arbejde aktivt med at skabe sunde miljøer socialt som fagligt. Alle elever skal føle sig velkomne og inkluderede, og ingen skal føle usunde pres ift. karakterer, præstation eller socialisering. Institutionerne skal lade eleverne arbejde med trivsel og psykisk velvære, særligt på uddannelsens første år, så alle opnår en bevidsthed herom. Endvidere skal institutionerne ikke kun se på elevernes præstationer, men også fokusere på den enkelte elevs indsats og progression. Dybdegående individuel feedback er afgørende for den enkelte elevs tro på og lyst til faglig progression.

UNGDOMSUDDANNELSE FOR UNGE MED FUNKTIONSNEDSÆTTELSE

LH mener, at også unge med funktionsnedsættelse skal kunne gennemføre merkantile ungdomsuddannelser. Dette er allerede tilfældet i dag, men der er plads til forbedringer. Relevant specialpædagogisk støtte, SPS, skal tilbydes alle med behov. Skolerne skal informere alle elever om muligheden og understøtte, at elever med behov tildeles støtte.

Muligheden for at tage en uddannelse på over normeret tid, bl.a. fireårig merkantil studentereksamen, skal fremhæves og udbredes. Skolerne skal tilrettelægge disse tilbud individuelt med fokus på den enkeltes behov og ønsker. Tilbuddene skal tilrettelægges med en jævn arbejdsbyrde, da de netop er målrettede elever, der ikke kan overkomme de arbejdsbyrder, som følger med at gennemføre uddannelsen på normeret tid.

Også fysiske rammer er afgørende for elever med fysiske funktionsnedsættelser. Institutionerne skal have faciliteter til disse elever, så de så vidt muligt stilles som skolens øvrige elever ift. bevægelig på matriklen, toiletforhold mm.

DE MERKANTILE EUV-ELEVERS UDFORDRINGER

I dag er de ældre elever en stor del af erhvervsuddannelserne, herunder vores. De fylder en del i erhvervsuddannelsesdebatten og med god grund.

Vi ser problemerne med eud-reformen fra 2015 i form af lavere gennemførelsesprocent blandt de voksne og et mindre optag af dem på vores uddannelser. Problemerne opstår allerede inden, de starter. De kan ikke starte på grundforløb 1, da det er for lang tid siden, de forlod grundskolen, og skal derfor starte direkte på grundforløb 2. Det betyder dog, at de enten skal have fuldført nogle bestemte fag på forhånd i forbindelse med anden uddannelse eller forbi VUC for at tage disse fag, før de kan starte på handelsskolen. Det er i forvejen svært som voksen at skulle tilbage på skolebænken, men de skal ofte starte på 2 skoler for at kunne gå i gang med deres erhvervsuddannelse.

Derudover opleves der en række andre barrierer, da de ofte er et andet sted i livet og f.eks. har børn. Den manglende fleksibilitet og de mange timer gør det svært for dem at kunne tage en merkantil erhvervsuddannelse, da de er for meget væk fra hjemmet. Derudover fylder fravær utroligt meget for disse elever, der ikke kun selv kan blive syge, men også risikerer at skulle tage sig af eventuelle syge børn og ordne praktiske ting i skoletiden. EMMA-kriterierne er også et stort problem for voksne, da de ikke bare kan tage en familie og rykke til den anden ende af landet for at få en praktikplads.

Det er vigtigt for LH, at man uanset forudsætninger kan tage en uddannelse. Derfor har vi ønsket til reformjusteringer for at sikre de voksnes muligheder på vores uddannelser.

LH ØNSKER KONKRET:

- Anderledes fraværeregler for voksne med familie
- Handelsskolerne kan udbyde opkvalificerende fag, så man ikke først skal starte på VUC
- Mulighed for forlængelse af uddannelsestiden
- Mulighed for enkelte fag på fjernstudie

